EXERCITATIONEM MEDICAM
AD TEXT. XXII. SECT. II. LIB. II.
EPID. HIPPOCR.
DE

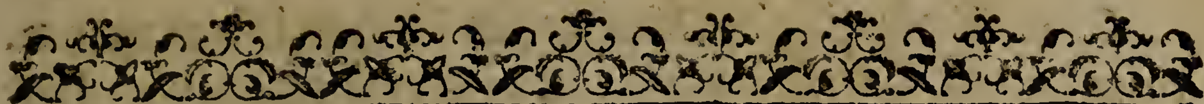
FLUORE
MULIEBRI

IN ILLUSTRI
QUÆ BASILEÆ RAURAC. EST
ACADEMIA
COELESTI HOMINUM ARCHIATRO PRÆSIDENTE
AUTHORITATE ET CONSENSU
SAPIENTISSIMORUM PATRR.
AMPLISS. MEDICORUM COLLEGII
PRO IMPETRANDIS SUMMIS
IN ARTE
HONORIBUS ATQUE PRIVILEGIIS
PUBLICO
ERUDITORUM EXAMINI
SISTIT
H. L. Q. S.

CHRISTOPHORUS HELVIGIUS
ANCLAMENSIS POMERANUS

ANNO SALUTIS M DC LXVI.
MENSIS APRILIS DIE IX.

BASIL. TYPIS JOH. JACOBI DECKERI
ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

I. N. D. N. J. C. A.

Hippocr. II. Epidem. Sect. 2. t. 45. 46. 47. 48. edit. Lind.

Θυγατέρας τεκούσης διδύμους καὶ δυστοκησάσης καὶ οὐ πάνυ καθαρθείσης ἐξῴδησεν ὅλη. ἔπειτα ἡ γαστὴρ μεγάλη ἐγένετο. τὰ δ' ἄλλα ἐταπεινώθη. καὶ ἐρυθρὰ εἴη μέχρι τοῦ ἕκτου μηνός. ἔπειτα λευκὰ κάρτα πάντα ἤδη τὸν χρόνον. πρὸς δὲ τ' ἀφροδίσια οἱ ῥόοι ἔβλαπτον καὶ οἱ ἄκρητα ἐρυθρὰ ἰκνεύμενα ἴδ.

FIlias parientis gemellas & difficulter parientis & non admodum purgatæ intumuerunt tota. Poſtea Venter magnus factus, cætera autem imminuta. Et rubra erant ad ſextum uſque menſem. Poſtea alba admodum omni reliquo tempore. Veneris in uſu nocuerunt ei fluores, & impermixta ei rubra ſtato tempore prodierunt.

Ε Ξ Η Γ Η Σ Ι C.

§. 1.

PRæſens HIPPOCRATIS Locus è Libro variè mutilato quàm variè ab Antiquis etiam explicatus ſit, prolixè recenſere nolo; Curioſus enim facilè diſcet è proœmio, quod Comm. in VI. Epid. præfixit GALENUS: Meam ſaltem mentem breviter, luculenter tamen exponere & HIPPOCRATIS genuinam eruere conabor.

§. 2. Describit hic Mulierem Fluore laborantem, quia ἐρυθρὰ καὶ λευκὰ κάρτα, ista μέχρι τοῦ ἕκτου μηνὸς, hæc πάντα τὸν χρόνον prodierunt. Quoties enim tale quid contingit, dicitur Morbus Antiquorum, aliis ῥοῦς γυναικεῖος, *fluor muliebris*, HIPPOCRATI autem sæpiùs simpliciter ῥόος, *fluor*, aut cum additione, λευκὸς, ἐρυθρὸς, πυῤῥὸς; *albus, ruber, fulvus*, pro diversit. materiæ fluentis.

§. 3. Τεκούσης, inquit, & hâc voce Sexum & Vitæ genus ostendit. Mulier itaque & puerpera fuit, adeoq; è numero Corporum Non-sanorum Medicis dictorũ. Quamvis enim sana videantur & dicantur, quæ ὀρθοστάδια, propriè tamen non sunt, quia nemo tàm felicem degit vitã, quin aliquid patiatur, vel ad facilè patiendũ disponatur. *Euripid.* Iphigen. in Aulide. θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς οὐδ' εὐδαίμων, οὔπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος. QUINTUS CALABER Paralip. Hom. VII. v. 83.

— — Μερόπων γὰρ πανόλβιος οὔτις ἐτύχθη
Ἐς τέλος, ἐξ ἀρχῆς δ' ἑτέρῳ ἑτέρ' ἀντιόωσι.

Puerpera autem, cùm adeò jam affecta & passa sit, ut lecto affigatur ac κλινήρης, ægra, & ἄεργος fiat, si non inter propriè ægrotantes, neque enim partus præter naturam dispositio est, saltem inter Non-sanos, hoc est, Morbis vitâ obnoxios rectè collocatur.

§. 4 Uti autem omnem partum insignis Virium prostratio sequitur ob exhaustos Dolorum vehementiâ spiritus, ita dubio procul, propter majorem in partu difficili & Dolorem & Spirituum dissipationem, sequetur major ad varia morborum genera proclivitas. Difficulter autem NOSTRAM peperisse ait Hipp. voce δυστοκησάσης.

§. 5. Nec frustra quoque θυγατέρας peperisse διδύμους dixit, qui non nisi oracula scripsit, sed his ipsis δυστοκίας causam involvit. ARISTOTEL. VII. Hist. Anim. 4.

ὡς ἐπὶ

ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ῥᾶον ἀπαλλάττουσιν αἱ τὰ ἄῤῥενα κύουσαι, καὶ μᾶλλον μετ' εὐχροίας διατελοῦσιν. ἐπὶ δὲ τῶν θηλειῶν τοὐναντίον. ἀχρούστεραι γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ βαρύτερον διάγουσι. Et paulò post ait: τὰ ἄῤῥενα τίκτεσθαι ταχίον, τὰ δὲ θήλεα βραδύτερον. καὶ τὸν πόνον ἐπὶ μὲν τοῖς θήλεσι συνεχῆ καὶ νωθρότερον. ἐπὶ δὲ τοῖς ἄῤῥεσιν ὀξὺν μὲν, πολλῷ δὲ χαλεπώτερον εἶναι.

§. 6. E quibus, licèt videatur colligi difficiliorem marium partum esse, nihilominùs aliter, benè rem consideranti, patebit. Quamvis enim acutior à maribus & molestior dolor fiat, non tamen propterea partus difficilior, imò potiùs facilior erit. Robusti quippe fœtus & ad partum impetu quasi pungente ruentis testimonium est. At verò quævis novit Muliercula, dolore maximè sæviente maximè nitendum esse, ut ita suo nixu fœtûsq; ipsius impetu facilior edatur partus. Imò nôrunt difficilimos esse non tam qui multo dolore, quàm multo exeunt tempore, quibus cessante ὀδύνῃ in angusto spes esse solet. Difficilior igitur feminæ partus est, si dolorem continuum & obscuriorem facit, signo imbecillitatis, ob quam impetu agere nequit, sed longiori temporis spiramento molestat.

§. 7. Difficilis autem feminæ partus fit ob duplicem imbecillitatem, Fœtûs & Matris ipsius. Fœtûs; quia feminæ maribus imbecilliores. Nec quidquam robustiores nonnullæ obstant. Fieri comparatio debet non maris imbecillis cum femina robusta, sed robusti cum robusta, & sic marem feminâ semper invenies robustiorem; propterea addit ARIST. I. Pol. 8. εἰ μήπου συνέστηκεν παρὰ φύσιν. Omnium enim consensu calidior est mas, & ut est VII. Hist. anim. 4. κίνησιν παρέχει ἐν τῷ σώματι μᾶλλον τοῦ θήλεος. Argumento ipsa est formatio; Puellus enim diebus triginta, puella quadraginta duobus absolvi creditur. Si magis movetur puel-

lus, magis quoque partum accelerat, femina verò minùs nixui auxiliatur, ideoque partum producit & reddit difficiliorem.

§. 8. Matris imbecillitas accedit; quia puellam gestantes sunt ἀχρεέστεροι, ob spirituum in sanguine inopiam, quam digito quasi monstrat corporis illa βαρυτης; & multùm promovet vitiosorum succorũ copia. Mares enim calore & majore & vegetiore rectiùs & operantur & alimentum digerunt femellis, quas plura relinquere excrementa, selecto ob calidi imbecillitatem purissimo sanguine, sana ratio dictat.

§. 9. Quoniam igitur femella cum difficultate prodit in lucẽ, & rectè ἀχυμένη καὶ μογοστόκος dicitur Nonno Dionys. L. XLI. p. 1076. intendi eam à Gemellis negare nemo potest. Uti enim mulier, nostris saltem locis, ab omni partu simpliciter, & à femina magis, ita à gemellis maximè, ob repetitos labores debilitatur.

§. 10. Expositis jam προφάσεσι seu ægrotandi dispositionibus accessit in NOSTRA, quòd non admodum fuit purgata, οὐ πάνυ καθαρθεῖσα. GALENUS ad aph 72. V. explicans τὸ οὐ πάνυ; διὰ τοῦτ' οὖν, inquit, προσέθηκε τῷ λόγῳ τὸ οὐ πάνυ, τὸ μὲν διηνεκὲς τῆς ἀποφάσεως κωλύων, ἐνδεικνύμενος δ' ὡς τὸ πολὺ γίνεσθαι τὸ προειρημένον. Quamvis igitur hoc loco eâdem voce usus sit HIPP. ut sensus esset; rarò purgatam esse, puto tamen post excretas secundinas non omninò purgatam, sed lochiorum retentione afflictam fuisse, ita ut initiò benè, non tamen omninò, perfectè & ad modum usque, sicut debebat, fuerit purgata.

§. 11. Facta igitur est λοχιοκρυφίη, quæ fundamentum habebat in materia p. n. nempe sanguine lochiorum, qui post fœtûs exclusionem inutilis & p. n. fit, quia adesse non debet. Ἀμελείαν verò ac vitium in retentione.

tione. Ergò non nisi materiæ & quidem alienę morbis rectè accenseri potest. Pars affecta Uterus est & Vasa vicina; quia hîc retinentur & stagnant. In utero: quia in eo coacervata sunt, ob usus quos foetui præstiterunt. In vasis: quia repleto utero, ea quoque turgere & impleri ratio dictat. Retinentur autem; quia sanguis non debito modo ebullit & effervescit, cujus tamen ζέσιν in purgatione lochiorum esse necessariam constat. Non effervescit: tùm quia nimia spiritus imbecillitas è difficili prægresso partu, & à spiritu sanguinis fervor est; tùm quoque quia materiam frigidam, crudam & motui ineptam fuisse, ex eventu apparet.

§. 12. Impeditâ igitur Purificatione, non tantùm non expurgatæ sunt collectæ gestationis tempore è victu indulgentiore cruditates, sed & ipsis illis quæ in utero stagnabant, multùm fuerunt adauctæ, adeoq; totum corpus humoribus crudis & serosis ita fuit repletum, ut mirum meritò non sit, quod membra ipsi ἐξῴδησεν ὅλη, & factum illud Alienitatis νόσημα, quod λευκὸν φλέγμα solet vocare HIPPOCRAT. aph. 76. VII. 29. VII. &c.

§. 13. Quamvis autem λευκὸν φλέγμα sæpè ab AUTHOR. cum ἀνὰ τὴν σάρκα inter cutem hydrope confundatur, differunt tamen apud HIPPOC. & conveniunt. Conveniunt subjecto sive parte affectâ, uterque enim morbus subcutaneus, ἀνὰ τὰς σάρκας est. l. de aff. XX. 7. Differunt autem materiâ ejusque vitio. ὑποσαρκίδιος ὕδρωψ habet pro fundamento materiam non pituitosam, utì Leuconphlegma, sed Ichorosam, plùs enim semper in Hydrope, quàm in Leucophlegmate est, fitque Ichor æquè è pituita miti vel salsa, ac ex aliis humoribus, & propterea Leucon phlegma desinere in Hydropem rectè dixit HIPP. l. de Affect. XX. 13. Præterea

terea in Leucophlegmate nitor habitus ac præsertim faciei perit, & quasi cadaverosus color fit; in Anasarca nitor ac splendor plus justo intenditur, ita ut ibi defectu, hîc peccet excessu. Denique ibi vestigia impressi digiti diù hærent, hic facilè breviqúe temporis spatio pereunt, solâ peccantis materiæ diversitate.

§. 14. Laboravit autem NOSTRA alba Pituita; Quo quidem nomine utitur HIPPOC. non tam, quòd frequens ei sit usurpatio causarum morbificarum pro morbis, quàm quòd reale morbi, cum quo Medico res est, pituita sit, quæ causa, facto jam morbo, Medicis dici, quia materia & morbi pars est essentialis, nequaquã potest. Causa enim ab illis nulla præter efficientem debet agnosci, pituita autem, quæ in parte affecta est, non efficit morbum hunc, sed constituit, hoc est, non extra se, sed ex se producit, aut super se induci sinit. Quæ mihi παράφρασις vel ideò fuit præmittenda, ne scrupum cuidam objiciant illa HIPP. è libro de Affect. XX 6 11. ἡ γὰρ νοῦσος αὕτη γίνεται ἀπὸ φλέγματος ὃ καλέεται φλέγμα λευκόν. Pituita enim, ab illa tamen, quæ in parte morbum sustinet, non essentiâ, sed loco diversa, continens est morbi hujus causa, quia eâ præsente fit, augescente augetur, ablatâ tollitur, non quidem simul, sed consequenter. Pituita igitur cùm morbus fit, causa, cùm factus est, pars ejus essentialis est, quia causa omnis proxima transit in partẽ rei factæ. Dicitur alba, non quòd aliâ pituitâ sit albidior, sed quia cutis color apparet albidior. Cùm enim talis in cute color sit, qualis in spatiis & loculis cutaneis humor est, quid mirum est, si saburrâ excrementorum in habitum delatâ, periit vivus corporis color, & factus est justo λευκότερος.

§. 15. Saburram hanc præbuit aquosior è Lochiocryphia sanguis. HIPPOCRATES disertè l. de Af-

fect.

sect. XX. 10. τὸ αἷμα ὑπὸ πλήθεος τοῦ φλέγματος ὑδαρέστερον γίνεται, & propterea οὐκ ἔστιν ὁμοίως ἐν αὐτῷ τὸ εὔχροον. καὶ διὰ τοῦτο λευκότεροι τε φαίνονται. Abiit autem in spatia cutanea aquosior sanguis, propter imbecillitatem virium, ut vulgus vocat. Cùm enim non posset excerni per uterum, remansit in venis κακοχυμία illa pituitosa, & lege circuitûs, in arterias carnibus cutique immersas, nutritionis causa fuit depulsa. Cùm autem nutritio sit assimilatio, quæ nequit è pituita fieri, depravatam eam esse & hanc destitutam motu constitisse clarum evadit.

§. 16. Destituta est motu triplici de causa. Prima est loci à foco caloris distantia. Quò enim longiùs in sanis etiam sanguis à corde abest, eò minùs habet ignis, quē animalem vocat PLATO in Timæo, eoq; minùs movetur, eoq; citiùs sistitur & concrescit. Rectissimè enim HIPPOCR. l. de Diæt. IV. 17. 18. τὸ ὕδωρ ἐπεξιὸν ἐπὶ τὸ ἔσχατον τοῦ πυρὸς, ἐπιλείπει ἡ κίνησις. ἵσταται οὖν ἐν τούτῳ. In habitu autem corporis, venisque cutaneis, longissimè sanguis à corde abest, eaque propter pedes in Leucophl. præ reliquis partibus intumescunt, quia longissimè à corde absunt, & pituita suo pondere deorsum tendit. Altera causa est ipsa Pituita motui inepta: quò enim crassior ac tenacior est, eò citiùs angustias venarum occupat, eoque firmiùs hæret cutaneis Ultima & potissima est ipsius ignis debilitas, qui solus per se mobilis & à quo omnis in corpore motus; hic enim non tantùm difficili partu imminutus, sed & à segnitie materiæ sufflaminatus est, sive impeditus agere & quæ ac quà oportebat ducere. Segnis autem est pituita, quia frigida & parùm aut nihil in se habet ignis naturalis.

§. 17. Postquam igitur ita constitit cacochymia pituitosa, facta est primo Cachexia, sive fœdus habitus

color absq; tumore, qui tandem ſenſim affluente novâ materiâ ſucceſſit, & λευκὸν φλέγμα ſive οἴδημα σαρκῶν conſtituit. Expulſo ſcilicet nec recepto ſpiritu, intervalla carnis, ut HIPP. in de arte XVII. 8. vocat, ἀσύμφυτα, *minimè coibilia* (rectiùs connata aut concreta) glutinoſo pituitæ mucore inter ſe coiërunt, confuſaque reddiderunt totam cutem tumidam ac turgidam.

§. 18. Ἔπειτα δὲ ἡ γαστὴρ μεγάλη ἐγένετο, quia τἄλλα ἐπταπεινώθη. Reſumptâ ſcilicet in Venas materiâ & per Arterias in ventrem depoſitâ. Quamvis enim credi facilè poſſit, per ipſos cutis poros non parùm exhalâſſe, maximam tamen partem in ventris utrem fuit collecta. Reſumpta quidem eſt in Venas: quia attenuata, attenuata eſt, quia languidi anteà ſpiritus quiete ac morâ vires ſuas reciperârunt, & impetu fortiori nondum nimis hærentem attriverunt. Reſoluta autem ſanguiniq; permixta, in uterum hiantibus arteriarum oſculis fuit delata, quia natura in feminis adeò conſueta eſt per uterũ purgare, ut ipſa muliebritas in menſtruis videatur poni ab HIPP. VI. Ep. VIII. 98. 105. Phaëthusã quippe Phyteę uxorem in Abderis, & Namyſiam Gorippi in Thaſo barbatas mulieres non potuiſſe γυναικωθῆναι dixit, menſtruorum, quæ γυναικεῖα vocat, indicaturus defectum.

§. 19. Quia verò obruebatur uterus à materiæ pro tenaciori ſuâ craſſitie vix ſatis dilutæ copiâ, fieri non potuit, quin in ipſo anguſtiisque vaſorum hærens coacervaretur, &, creſcente ſubinde mole, aut uteri aut abdominis quendam mentiretur hydropẽ, quem ciente naturâ ſolitas ſanguinis ſuperflui purgationes creviſſe initiò, poſteà verò exactiùs permixtâ materiâ ſolutum eſſe, Ratio perſuadet & Textus ipſe docet.

§. 20. Fluxêre enim ἐρυθρὰ μέχρι τοῦ ἐκτοῦ μηνός. Ruffa, id eſt, colore, qualis ovi vitellus, exponente FOESIO.

Author

Author Defin. Medic. ἐρυθρὸν esse ait, ὁπόταν τὸ ἀποκρινόμενον (μένον in Cod. Ald. abundat) τοιοῦτον, οἷον ἀπὸ νεοσφαγοῦς ἱερείου αἷμα. Sanguis autem victimæ recenter mactatæ, ut arteriosus dilutè rubet, & à lotura carnium solo splendore differt. Breviter: fluxêre NOSTRÆ ἰχωροειδέα, ὑπέρυθρα λεπτὰ, οἰνώδεα ἢ ὅκως κρεῶν πλῦμα. (ex ARETÆO p. 86.) cujus generis sunt Lochia apud HIPPOCR. I. de morb. mul. ὑδρωποειδέα dicta, qualia esse ait, si quis carnes cruentas abluat, ob quam loturæ rubedinem hîc vocari ἐρυθρὰ, & sanguinolentam fuisse aquam existimo, quia stagnantis in & circa uterum pituitæ copia sanguinem reddiderat aquosiorem. Redi ad §. XV. & XVIII.

§. 21. Duravit autem hæc uteri Hæmorrhagia satis diù, in sextum usque mensem, non quia scatuit ulceribus sanguinem fundentibus, ut placuit INTERPRR. nonnullis, sed quòd sanguis justo aquosior contineri in vasis nequiit. Quamvis enim fundant sæpè sanguinem, aut sanguinolentum quid ulcera, fieri tamen sex mensium spacio fistulosa debuissent, quod ipsa fluoris in album degeneratio, præter gravissimorum symptomatum absentiam refellit. Sex autem mensibus, qui integris quandoque annis visus est, vexâsse, mirum esse non sinit sanguinis λεπτομερεία, propter μετάπτωσιν pituitæ in aquam. Αἱμοῤῥοοῦσα interim illa XII. annis miserè afflicta, à salutis nostræ AUTHORE miraculosè sanata, fidem faciat incredulo.

§. 22. Dictum hoc ἑξάμηνον sanguinis profluviũ excepit in NOSTRA λευκόῤῥοια. Ait enim Textus: ἔπειτα λευκὰ κάρτα πάντα ἤδη τὸν χρόνον. Quæ quidẽ intensa Albedo à pituita ejusque serositate fuit. Pituescebat quippe ac διοῤῥῶτο quasi diffluebat sanguis, quia crudus nec ob frigiditatem, facultatis imbecillitatem, aut, ut apertiùs di-

çam, ſpirituum paucitatem fluore continuo contractã ſufficienter coctus. Poſtquam enim ſpiritus diſſipatus deſtituit crudum ſanguinis, ſolutus eſt nexus ille, quo reliquo jungebatur, eaq; καταλύσει è communi vita, διακρίσει vel ἀποκρίσει HIPP. dicta, diſceſſit. Ut ne verò lęderet impermixtũ, juſſit natura abſcedere extra corpus, ἀποστάσει HIPPOCR. II. Epid. I. 47. κατ' ἔκρουν appellata. Quatenus itaq; pars mittens reſpicitur, fluor albus eſt morbus ſanguinis, quia à ſanguine abſcedit pituitoſum; quatenus verò pars recipiens, morbus eſt uteri, cui vulgò ſolet adſcribi, qui tamẽ, quia nonniſi affecto ſanguine afficitur, quare huic potiùs tribuere non liceat, equidem ego non intelligo.

§. 23. Sanè GALEN. ipſe VI. de loc. aff. 5. diſertè ait: ὁ καλούμενος ῥοῦς γυναικεῖός ἐστιν ὅτε συμβαίνει ταῖς γυναιξὶν χωρὶς τοῦ πεπονθέναι τὰς μήτρας ὅλου τοῦ σώματος ἐκκαθαιρομένου τε καὶ κενουμένου δι' αὐτῆς. ὥσπερ ἐνίοτε καὶ διὰ νεφρῶν ἐκκενοῦται. Καὶ γίνεται τοῦτο μάλιστα ταῖς ἁπαλοσάρκοις τε καὶ φλεγματώδεσιν, ἃς καὶ χωρὶς τοῦ ψαῦσαι τὰς μήτρας ἰασάμεθα διὰ τῶν τοῦ παντὸς σώματος βοηθημάτων. Quæ priora ejus verba totidem literis ORIBAS. Syn. IX. c. propr. in MS. Vaticano repet. PAULUS AEGINETA III. 63. ρʹ ἁμαλισμὸς ἐστὶν ὑστέρας ὁ γυναικεῖος ῥοῦς ὅλου τοῦ σώματος ἐκκαθαιρομένου. Quinimò GALEN. de Diff. ſympt. III. 4. in noſtras partes omninò abire videtur. Vel enim fieri muliebrem fluxum ait, περισταλτικῆς ἐνεργείας ἀρρωστούσης, vel τῆς ἀποκριτικῆς ἀμέτρως κινουμένης, vel ἀμφοτέρων ἅμα βεβλαμμένων, vel deniq; λεπτοῦ καὶ ὀρρώδους τοῦ παντὸς αἵματος ἀποτελεσθέντος. Et mox γένεσιν ejus πολυειδῆ eſſe ait: ἤτοι γὰρ τῆς ἐξαιματούσης δυνάμεως ἢ τῆς ἐκκρινούσης τὸ σφάλμα. γένοιτο δ' ἄν ποτε, καὶ τῆς καθεκτικῆς ἀμέτρως ἐνεργούσης, καὶ τοῦ δέρματος πυκνωθέντος, καὶ τῶν νεφρῶν στεγνωθέντων. Quibus in locis GALENUS non uteri, ſed ſanguinis vitiis rectè accenſet. Nempe fluor muliebris non eſt affectus uteri, ſed ſanguinis, qui per uteri vias fluit.

fluit. Sanguis enim primariò, uterus verò ſecundariò, propter materiæ ipſius præſentiam, afficitur; ita ut jam ceſſare poſſit ALTOMARI dubitatio, nullam hîc eſſe certam partem affectam.

§. 24. Leucorrhoëa igitur profluentia pituitoſa bonâ definitione dicitur. Neque partem, per quam fluit, nominari opus eſt, quia propter vim ſubjectæ vocis ac definitæ intelligi ſolus fluxus uterinus poteſt. Mortalium quippe nemo fluxum pituitæ per os, nares aut anum, Leucorrhoëæ audivit nomine vocari. Partem verò unde profluit, genus oſtendit. Profluentia enim eſt affectus ſanguinis, quatenus ejus quædam pars peccat in motu; quod vitium ῥευματισμὸν in genere vocant Graji, & cùm fluit in partem, propriè Καταῤῥόον, Confluentiam latinè dicas. Cùm extra corpus; generale nomen alii retinent, ſed nihil obſtat, quin profluentiam nos dicamus, ἔκροην enim vocat HIPPOCRATES.

§. 25. AUTHOR Defin. Medic. deſcriptiones nobis potiùs quàm veras reliquit definitiones. Quales cùm PRACTICI noſtri pleno ſemper ore ebuccinent, videamus quid in ſinu gerant utilitatis. Γυναικεῖος ῥοῦς, inquit, ἐστὶ φορὰ ὑγρῶν διὰ μήτρας ἐπὶ πλείονα χρόνον ὑπὸ ἀποκρίσεως αὐτῇ γιγνόμενος. Ῥοῦς λευκὸς ἐστὶν ὅταν λευκὰ ᾖ τὰ ἀποκρινόμενα, καὶ ἐν τῷ προσώπῳ οἰδήματα καὶ τὰ ὑποφθάλμια ἐποιδίσκεται, ἐνίαις δὲ καὶ ἡ γαστὴρ καὶ τὰ σκέλη. Quæ omnia, licèt ſint veriſſima, pro bonis tamen definitionibus vendi nequeunt. Cùm enim ὁρισμὸς ARISTOTELI ſit λόγος τῆς οὐσίας, ipſique Definit. AUTHORI λόγος ἐννοίας, aut τὸ εἶναι δηλῶν, eſſentia autem morbi non ſit in ſymptomatum eam ſequentium cohorte, ideò Symptomata à definitione bona exulare debere palàm eſt. Causâ quoque cùm factus jam morbus ac permanens non egeat, neque efficiens de effecti aut de cauſati eſſen-

tiâ causa sit, producit enim extrà suum esse aliud esse, locum in definitione habere nequit.

§. 26. Nostram verò definitionem, quia rei essentiam absque superfluis ostendit, perfectam esse censemus. Ostendit essentiam: quia Materiam & Formam docet. Materia est Pituita, in cujus substantia obtinet morbi forma fundamentum, quam vulgò causam continentem malè vocant. Forma autem, sive vitium ac ἀμετρία est profluentia, quia hæc lædit tùm sanguinis, tùm uteri usum & officium. Sanguinis: quia p. n. eum disponit, quatenus non convenit naturâ, ut quidquam in & ab eo secedat, & quasi seditionem excitet. Uteri: quia per eum talis fluxus naturâ fieri non debet. Usus enim fœcunditatis, propter quem irrigatur, talem fluxum minimè gentium postulat. Nec quidquam valet, Excrementa naturaliter à sanguine abscedere, quia tùm & debitis locis & modo convenienti, nec alienata, sed è necessitate materiæ assumptæ quasi naturalia separantur. Hîc autem alienata, pituitosa nempe excernuntur, à quorum conditionibus, colore, consistentiâ, facultate, ut & à Profluentiæ modo infimas ac specificas morbus accipit differentias, sapientissimo HIPPOCRATI II. de Morb. Mul. magnâ curâ explanatas.

§. 27. Primam color facit, qui prout magis minusvé albicat, aut ad flavedinem, pallorem vel virorem declinat, ita varios quoque corruptionis & mistionis in materia ostendit modos, Albedo tamen omnis, ut fluor dicatur albus, abesse nequit. Sic autore HIPP. II. de morb. mul. modò λευκὸν, IX. 2. XI. 2. modò ὑπόχλωρον, X. 2. XI 9. modò λευκὸν ὑπόχλωρον, X. 2. χλωρὸν ὑπόλευκον XII. 2. modò κάρτα λευκὸν, (ut est in TEXTU) modò, ut loquitur AETIUS, οἷον πτισάνη fluere observatur.

§. 28. Se-

§. 28. Secunda consistentiæ debetur; Nam vel tenuia & liquida, vel glutinosa, crassa & grumosa, & vel ovi albumen, vel piscium Melanurorum mucosum gluten, vel pulmonis marini, aut urticæ marinæ substantiam referentia vacuantur. Sic apud HIPPOCR. l. d. modò ὡς ὄνου οὖρον, modò ὁκοῖον προβάτου οὖρον, modò οἷον ἐξ ὠοῦ ὠμοῦ profluit. Ubi notari tanquam ἐν παρόδῳ debet, malè intellexisse MERCURIALEM verba ὀνοῦ & προβάτου γέροντ@ HIPPOC. quando eum urinam Leucorrhoicam asininæ comparâsse ait, IV. de morb. mul. 6. quia non de urina, sed de fluore ipso, ejusque consistentiâ intelligi debet.

§. 29. Tertiam Δυνάμεις constituunt, prout enim materia acris vel iners, ita quoque vel cum dolore & partium erosione, vel sine eis morbus est; prout putrida vel imputris, ita vel cum putore vel non: Deniq; prout tabi est miasmate infecta, ita quoque contagiosus evadit. Talis utplurimum est lue venereâ laborantium, vulgò pro Gonorrhoëa virulenta habitus.

§. 30. A Profluentiæ modo Quarta desumitur, ejusque respectu Morbus vel continuus vel interpolatus, magnus vel parvus dicitur; quæ tamen ipsa, si rem benè consideres, à materiæ quantitate aut facultate pendet. Cùm enim præter materiam nihil reale morbus habeat, quid mirum est, si ab ea differentiæ potissimæ pendent?

§. 31. Ob materiam quoque modò hâc, modò aliâ parte stagnantem, fiunt Symptomata affectum hunc comitantia. Quantisper enim in sanguine si non κατ' σύμφυσιν, saltem κατὰ σύγχυσιν hæret, cum eo ad varias partes delata, variis quoque molesta fit. Est inde non oculorum, ut malè vulgus putat, sed τῶν ὑποφθαλμίων ἢ κοίλων, II. M. M. IX. 3. XII. 4. de nat. mul. XV. 5, eorum

quæ

quæ ſub oculis cava ſunt, tùm integræ faciei, tùm ventris, tùm pedum præcipuè οἴδημα digiti veſtigium ὥσπερ σταὶς. II. M. M. IX. 11. XIII. 11. XV. 8. nonnunquam ſervans, ſi enim tangatur ἐμπλάσσεται βοτρυοειδέα. II. de M. M. XI. 6. Eſt inde cum ſpirituum imbecillitate & ſufflaminatione nata oculorum deformitas. ὑδρωποειδέα γὰρ καὶ οὐ πάνυ εὐειδέα τὰ τῶν ὀφθαλμῶν. καὶ τὸ λαμπρὸν ἄπεστι. καὶ γλαμυροὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἀμβλυώσσοντες. καὶ τὸ χρῶμα ἀφυῶδες καὶ φλυκταινοειδὲς, è II. de morb. mul. IX. 4. 5. 6. 7. EROTIANUS ἀφυῶδες, λευκοπέλιον ἀπὸ τῆς ἀφύης οὐ ἰχθιδίου ὠνομασμένον exponit. IPSE de N. mul. XV. 7. II. M. M. XIV. 7. ἰκτερῶδες καὶ λευκόν. Color itaque è fuſco flavo albus & ut II. de morb. mul. XI. 9. ὑπόχλωρος eſt. Naſcuntur quoq; ex eodem fonte γουνάτων ἀκρασίη, II. M. M. IX. 14. pigrities, ἆσθμα ὅταν πορεύηται, de N. M. XV. 8. & alibi. ἀνορεξία, καρδιωγμοὶ ὁκόταν νήστιες ἔωσιν, ἢ καὶ ἔμετος ὕδατος οἷον ὄξος, II. M. M. IX. 13. pulſus denique ἀμυδρὸς καὶ σκωληκίζων. de quo confer HIPP. II. M. M. XIII. 8.

§. 32. Eadem materia appetitiones mulierum lædit, geſtusq; & motus contractione ſpiritûs permutat. ἔχει γὰρ ὀλιγοψυχίη, quia odio materiæ conficitur ſpiritus mœrore, atque diuturnâ oppreſſione in corde velut carcere detentus, de liberatione deſperat, quem mœrorem preſſo pede ſequitur querimonia, vultûs dejectione, luctu, ſuſpirio crebro, & familiari mulieribus lamento oſtenſa, quæ quidem omnia pudor atque timor mirum quantum augere ſolent.

§. 33. Quando verò abſcedens à ſanguine ad uterum præcipitata eſt materia, ſine dubio eum παρὰ λόγον II. de M. M. IX. 16. laxat, & tono naturali exuit, ſic ut ſolutis ligamentis in αἰδοῖον ſæpè decidat, doloreq; gravativo ὥσπερ μολύβδου, 17. l. c. in hypogaſtrio ſeſe prodat. Pendet ab hâc ejus Atoniâ, ſubſequens infœcunditas

ditas vel denique ſterilitas, ut de NOSTRA quoq; ait Textus: ὅτι πρὸς τ' ἀφροδίσια οἱ ῥόοι ἔβλαπτον. Quo loci obſervare oportet, non fruſtrà HIPPOCR. in plurali fluxiones dixiſſe, ſed ut utrumque tàm ἐρυθρὸν quàm λευκὸν κάρτα comprehenderet. Uterq; enim laxando uteri fibras, tonum & cum eo actionem ſeſe conſtringendi tollit. Obſunt itaque veneri, vel quatenus ad attrahendum, vel continendum ſemen uterum impotentē faciunt. ἢν γὰρ ὑγρότερον ᾖ τὸ ςόμα τῶν ὑςερέων, ἐ δύνανται εἰρύσαι τὸ γόνον. I. de morb. mul. XXXIV. vel ſi ſuperatâ omni difficultate fortè concipiat, quatenus neque ſatis bonam, neq; ſatis copioſam concepto alimenti materiam præbent, ita ut tandem immineat abortus.

§. 34. At verò conſideratu non indignum eſt, quòd afflictis ita mulieribus ſtata nihilominùs eſt menſtruatio. NOSTRÆ ἄκρητα, ἐρυθρὰ, ἱκνεύμενα, prodiiſſe TEXTUS ait. Nempe ſanguis hic profluebat more ſolito, ſingulis menſibus. Clarè enim id monſtrat addita vox ἱκνεύμενα, quam cùm in Græco habeant FOËSIUS & MERCURIALIS, malè in interpretatione omiſerunt, quia fluxionem determinat. Mirum eſt noſtrum quoq; Præceptorem JLL. VAN DER LINDEN omiſiſſe. HESYCHIUS ἱκνεομένως προσηκόντως exponit, & apud HIPPOCRATEM de morbo ſacro φροντίδες ἐχ' ἱκνεύμεναι dicuntur, quæ intempeſtivæ, & in de aër. aqu. & loc. προγηράσκειν τ̃ χρόνε τ̃ ἱκνευμένε ait, ſenectutem ante conſtitutum debitum've tempus indicaturus. Hoc itaque loco τὸ ἱκνεύμενα ſtatam debitamq; menſtruorum reverſionem denotat.

§. 35. Fluxiſſe autem ἐρυθρὰ, eaque ἄκρητα, ſummo pariter dixit judicio. Rubra quidem, ut ab albo, impermixta verò, ut à priori fluxu ἐρυθρῷ diſtingueret, cui ſereſcentem pituitam fuiſſe permixtam ſuprà audivi-

mus. Sed quomodo impermixta planè prodierint à corpore tàm pituitoso, ut omni tempore profluentia ejus afflictum sit, mirum alicui videri poterit: fieri tamen NOSTRORUM quoque observatione constat. Dicam breviter, quod rem esse puto. Laboravit NOSTRA magnâ virium imbecillitate; facilè igitur facta est naturalis & debita mulieribus plethora ad vires, quia neque labore neque calore imbecilli absumi potuit sanguinis quantumvis in se pauci superfluum. Natura igitur αὐτοδίδακτος, sive ut loquitur HIPPOCR. VI. Epid. V. 4. ἀπαίδευτος καὶ οὐ μαθοῦσα, τὰ δέοντα ἐποίησεν, stato scil. tempore & ordinario modo dimisit. Tempus ὁ Δημιουργὸς ἡμῶν voluit esse menstruum. Modus fit agitatione adeò interdum magnâ, ut pulsus frequentia, febris, lumborumque dolor ob divaricatam illic arteriam sequatur. Et hæc omnia NOSTRÆ adfuisse affirmare ausim, quia in tanta pituitæ copia magnâ agitatione sanguinis, magnoq; spirituum conatu opus fuit ad id, ut superfluum natura vacuaret. Superfluum dico, non per se, sed alimenti viriumq; respectu. Alimenti: non quòd omni eo corpus emaciatum opus non habuerit, sed quòd ob pituitæ impedimentum debitè apponi non potuerit. Virium: quatenus ipsæ imbecilles & à materiæ copia obrutæ ulteriùs, bono quantumvis sanguine, premi non debuerunt.

§. 36. Et hæc ad historiæ ipsius intellectum satis. Superest ut omissam hîc curationem, quàm fieri poterit Methodicè, apponamus. Morbos omnes tali subsequutos esse serie in historia videmus. Ἀδυναμία, λοχιοκρυφίη, λευκὸν φλέγμα, ῥοῦς γυναικεῖος ἐρυθρὸς, denique καρπὰ λευκὸς, ob quem potissimùm præsentem exercitationem suscepimus.

§. 37. Si itaque sub initium similis casus vocarer,

virium

virium imbecillitati Roborantibus, Balſamo puerorum, vel Aquâ matricali, vel facto è pulveribus Margaritarum, Corallorum, Tormentillæ, Croci, Caryophyllorum, in corticibus Citri conditis, conſervâ Cydoniorum, florum Cheiri, Syrupoque Meliſſæ aut Artemiſiæ debitè exceptis Electario proſpicerem, Diætâque frigidos ac crudos humores abſumerem.

§. 38. Quòd ſi verò Lochiocryphia jam adeſſet, omni ſtudio fervorem ſanguinis excitarem, quem ob ſpiritum exhauſtum & à materia oppreſſum non ſequutum eſſe anteà audivimus. Tali itaq; materiâ, quæ exhauſtum reſtaurare & oppreſſum à materiæ craſſitie liberare poſſit, ſuſcitarem: Igitur præter jam dicta, ad has indicationes non inefficacia in aqua vel tinctura Menthæ cum Cinamomi & Croci ſcriptulo Borracis mineralis drachmam, vel extractum radicum Ariſtolochiæ aut Bryoniæ, cum ſuccini & Croci oleis, & confectione Alchermes è vino præberem. Hæc enim omnia ſpiritus roborandi, craſſos humores attenuandi, & ad uterum peculiariter deducendi vim habere, docuit rerum Magiſtra, Experientia.

§. 39. Leucon phlegma ſi jam appareret, habitûs alienitatem omni ſtudio averruncarem. Materiæ verò conditio & collectionis modus indicaret remedii materiã. Quatenus craſſa & frigida, attenuantia & calida requirit, quatenus deſtituta motu moveri, quatenus aliena & p n. planè exterminari viis ipſi naturæ affectatis & conferentibus debet. Prima duo indicata; motum & præparationem Diætâ & Pharmaciâ exhaurirem. Cibos darem, panem purum, acidum, neque piſces, HIPPOCRATIS exemplo, II. de morb. LXIX. 16. 18. 19. 20. 21. 22. ſcorpios coctos concedentis, recuſarem, dulcia & pinguia defenderem, contra ὀξέα

καὶ δριμέα πλὴν σκορόδου ἢ κρομμύου ἢ πράσου darem, quod NOSTRI quoque non multùm eis dediti facilè ferrent. ὀρίγανον δὲ καὶ θύμβρην πολλὴν ἐσθίειν καὶ οἶνον ἐπιπίνειν οἰνώδεα, καὶ ἀδειπνέειν περὶ τοῦ σιτίου, juberē. Vinum dico vinosum; non, ut malè vertit FOESIUS, aquosum: οἰνῶδες enim aquosū nemo exponet, si animum advertat. Verbo dicam: E' præcepto HIPP. XX. 5. I. de Affect. juberem διαιτᾶν σιτίοισι καὶ πότοισι καὶ πόνοισιν ὑφ' ὧν ὡς ξηρότατος ἔσται, καὶ ἰσχνότατος. In Pharmacia è vulgò dictis digestivis & calidis, Hyssopo, Pulegio, Scolopendriâ, Melissâ, Menthâ, Aniso, Fœniculo, Pipere, Guajaco, Cremore Tartari, Tartaro Vitriolato, Sale Absinthii, Centaurei minoris & similib. formulas varias conficerē, & pro varietate circumstantiarum, consuetudine loci, mulieris conditione, gustu & similib. vel insipida, vel amara, vel dulcia, vel acida, vel Julepi, vel Apozematis, vel Catapotiorum, vel aliâ quavis formâ justo tempore propinarem.

§. 40. Posteà præparatam decenter materiam eliminarem & Purgatione per alvum & Sudoriferis. Purgatione: quia per alvum ταραχθείσαν ἰσχυρῶς natura ipsa expedire morbū solet, tùm quia per uterum, quo nostro in casu abusa est, non tàm cōvenienter, sed majori, non mulieris tantùm, sed viri quoq; incommodo purgatur. HIPP. LXIX. 11. II. de morb. ἢν μὲν ἡ γαστὴρ ταραχθῇ αὐτομάτη, ἀρχομένης τῆς νούσου, ἐγγυτάτω ὑγιὴς γίνεται. ἢν δὲ μὴ ταραχθῇ, φάρμακον διδόναι κάτω, ὑφ' οὗ ὕδωρ (lib. de aff. XX. 7. ἢ φλέγμα addit) καθαίρεται. Paulò autē post II. M. LXIX. 25. sapientissimè monet φάρμακα ὡς ἐλάχιστα δοῦναι, quo non tantùm purgantia quàm paucissima exhibenda esse jubet, sed & quàm minima, id est, quæ non nimis violenter agant, posteà verò quando τὰ οἰδήματα καθέλθοι ἐς τὸ κάτω, l. c. 26. infrà & suprà Helleboro purgat, ut nimirum sub finem morbi hoc modo tota colluvies tollatur.

§. 41. Ma-

§. 41. Materia mihi radix Jalappæ foret, cujus primo ſcrupulum, mox duos, denique drachmam ex uncia ſemis Syrupi Menthæ & Aquæ pulegii vel Meliſſæ uncia darem, de doſeos magnitudine tutus, cum JLL. BAUHINI in prodr. teſtimonio tuto & ſine faſtidio opus ſuum exequatur, nec HOFMANNUS ipſe in hydropicis Drachmæ pondus recuſet, qui aliàs in granis ſe intraq; ſcrupulum ſubſtitiſſe ſcribit. I. de Med. offic. §. 17. Pars itaque laborans, habitus corporis, non permittit tantùm, ſed requirit quoque, quod imbecillitas diſſuadere poſſet; facilior enim virium reparatio, quàm morbi eſt expulſio. Si verò faſtidiret prædictū medicamen, darem ipſi Avi mei materni p. m. D. JOACH. ILLIES κυκεῶνα purgantem. In vini calidi tribus unciis diſſolvebat Mannæ electæ unciam & ſemis, Diaphœnici drachmas duas, colaturam addito ovi vitello & croci momento πυρὶ μαλθακῷ coquebat, calidamq; ſucceſſu egregio propinabat.

§. 42. Sudoriferis: quia pituita in ipſis ſudoris viis hæret, & præcedenti præparatione attenuatâ, facilè vaporeſcit. Materiam mihi Guajacum, Sarſaparilla, Angelica, Valeriana, Cornu cervi, Vipera, præberet; Bezoar verò, lapis tàm pretioſus, quàm inefficax & incertus, mihi non placet.

§. 43. Fluor muliebris rubens ſi ante meum acceſſum in locum priorum concederet, ab hoc inventione ultimo inchoarem curationem. Morbus eſt Hæmorrhagia uteri, illa eſt profluvium ſanguinis. Ergò remedium eſt Hæmiſchia aut Iſchæmia uteri, quæ ſanguinis eſt conſiſtentia. Ergò indicatum eſt res ſanguinē ſiſtens, cujus conditio & natura è magnitudine, motu ac moribus morbi, materiæ denique ſpecie petenda. Noſtro in caſu, utrum magna fuerit Hemorrhagia, cer-

tò affirmare, tacente HIPP. nequeo, quod ſi tamen magna dicenda, quæ cum magna virium jactura diù affligit, magnum fuiſſe morbum non per ſe, ſed viriũ reſpectu patet. Motus morbi in ſextum uſque menſem durantis lentus, mores quoque lenes & benigni ſunt; neque enim adeò afflixit, quin facilè toleraverit, utì obambulatio non tantùm, ſed veneris quoque uſus teſtatur. Igitur Hæmorrhagia benigna, lenis, lenta, quoad vires magna, benignam quoque lenem, lentam & parvam requirit ſufflaminationem. Ergò omnis materia non-benigna, non-lenis, non-lenta, non-parva exulare debet. Nullo itaque modo vel Venæſectio, vel Purgatio, vel aliud grande remedium convenit.

§. 44. Non Venæſectio: quia præter quod non eſt materia parva, lenta, ſimpliciter quoque ſufflaminare motum ſanguinis hoc in caſu nequit. Rat. eſt, quia ſanguinem attenuat, quod ſufflaminationi contrariũ. Attenuat; quia paucior poſt Venæſectioné ſanguis idem quod ante ſpatium occupare debet, nequit auté abſq; attenuatione aut vapore. Dein vel in brachio, vel in pede tundi deberet. Non in pede: quia ita AUTH. conſenſu ad uterum traheretur, contra indicationem; Non in brachio: tùm quia ſiſtere fluxum nequit, qui non ob plethoram aut ſanguinis abundantiam, ſed ob λεπτομερείαν ejusdem factus eſt, tùm etiam quia venæ in brachio ſectio menſes ciendi vim obtinet quàm maximam adi ſis CARDANUM de malo medendi uſu, errore 63. Cucurbitulæ tamen non ſcarificatæ mammis appoſitæ & HIPP. II. de morb. mul. II. 17. & in Aphor. commendatæ, quamvis ſolæ ſiſtere nequeant, rejici omninò propter efficaciam non debent; obſervato interim preceptoHIPP. ut ἢν δύσπνοια γένηται πρὸς τὴν πρόσβλησιν τῆς συκίης, ἀφαιρεῖν τὴν συκίην, αἷμα ἢ μὴ ἀπάγειν præcipias.

pias. Purgatio locum non habet: quia nec benigna, nec lenis, nec lenta, nec parva est materia, sed motum in sanguine & ebullitionem facit, humores fundit & attenuat, qui omnes effectus indicato sunt contrarii. Materiæ verò species & partis natura genuinæ nobis naturam demonstrabit.

§. 45. Dixi materiam esse serosum sive pituitoso aqueum sanguinem. Fluorem autem muliebrem esse affectum compositum, quia duo semper adsunt, sanguinis & uteri. Hujus enim uti profluvium, ita illius serositas aut aquositas affectus est. Uterus igitur tanquam recipiens, sanguis tanquam mandans roborari, & materia tenuitate peccans incrassari debet. Ergò tales res requiruntur, quæ roborare & incrassare possint: Roborant, quæ laxas uteri sanguinisque fibras cogunt, uti sunt adstringentia & ἴσχαιμα dicta, quæ vel à proprietate, uti Jaspis & ex Hellebori albi foliis cingulum, vel δυνάμει manifesta agunt, ut in Diæta sunt apud HIPP. II. de morb. mul. II. 5. lens, panicum, panis assatus in cinere aut bis coctus, caro leporina, columbi & palumbis, hę enim carnes, cùm sanguinem valdè commendent AUTH. optimæ sunt tàm elixæ quàm assatæ. In pharmacia adsunt Pimpinella, Myrtus, Plantago, Betonica, Corallium, Nux moschata, Bistorta, Bursa pastoris, Mentha, Tormentilla, Cydonia, & plurima alia, quæ iterùm vel interne sumpta vel exteriùs applicata juvant. Incrassant, quæ materia implent vel glutinosa, ut hæreat, vel crassâ, ut vias obstruat. Glutinosam in Diæta præbent cibi glutinosi, gelatinæ, pedes porcellorum, ἴτρια, κεγχρίνη HESYCHIO. In Pharmacia Mucilagines; v. g. Symphyti radix, Gummi Tragacanthæ, Cerasorum &c. Cornu Cervini & è visci baccis pulvis. Crassam exhibent vel materiæ alie-

næ vel

næ vel ſanguis ipſe coagulatus. Aliena materia implent Gipſus, Gluten piſcium, Creta, Lapis Hæmatites, Fabrorum rubrica, Bolus Armena, Terra ſigillata, ſanguis Draconis. Sanguine verò coagulato tàm quæcunque vel actu vel poteſtate refrigerant, uti Roſæ, Sal prunellæ, Nitrum depuratum, Aquæ plantaginis, prunorum ſylveſtr. &c. tàm quæcunq; νάρκην inducunt, uti ſunt ſemen Hyoſcyami, Mandragora, Papaver, Opium.

§. 46. Inventis itaque μετὰ λόγου materiis, quibus agendum, ſupereſt, ut videamus, quomodo, ſive quâ formâ, quantitate, tempore, in uſum vocari debeant. Monſtrant & determinant uſum remedii in noſtro caſu, vires, ſexus, partis laborantis ſitus, conſuetudo. Vires imbecillæ roborantia, ſexus deliciis gulæ deditus grata & jucunda, partis ſitus in profundo, ſpirituoſa & penetrantia, conſuetudo Germanorum parvæ molis medicamenta requirunt, quæ omnia ſi ſub adminiſtratione obſervanda, ſimplici rem expediri vix poſſe paret. Ergò è roborantibus & incraſſantibus ſeligi grata, penetrantia in parva mole efficacia, iterumque in formam gratam, penetrantem parvæq; doſeos redigi debent. Hæc omnia præſtat ſequens formula: Accipe Extracti Tormentillæ drachmam, ſemis Coralliorum præparatorum, Terræ ſigillatæ ana ſcriptulos duos, Laudani opiati grana tria. Detur ex aqua plantaginis vel burſæ paſtoris, vel cum Syrupo è roſis ſiccis & conſerva Roſarum veteri & acida fiat electuarium, vel convenienti vehiculo, addito in penetrationem aceto deſtillato, propinentur extracti Croci Martis adſtringentis ℈ ij. Quibus ſimiles formulæ è ſupradictis componi poſſunt innumeræ. Sexus autem muliebris, quia facilimè interna faſtidit, roborari uterus & ſtringi emplaſtro contra herniam antè & retrò impoſito poteſt,

cavendo,

cavendo, ne nimium hærens, mulieri dolorem, Medico ignominiam creet.

§. 47. Fluor albus in historia agmen claudens, meritò quidem primus esse in curatione debuisset, quia tamen præcaveri à Medico peritâ præcedentium curâ potuisset, istos primùm examinare debui, hujus autem medelam in hunc usque locum reservare. Morbus est compositus è profluentia & pituitositate. Illa est ῥευματισμὸς καθ' ἔκκρισιν, qui est fluxus humoris & morbus motûs. Hæc est ἀπόκρισις pituitæ, quæ est alienitas sanguinis & morbus materiæ. Ergò istius Remedium est στάσις, sive consistentia humoris, illius verò retentio pituitosi, quæ est proprietas sanguinis. Ergò duo sunt indicata: Res humorem sistens & pituitosum retinens, qualem ut inveniamus materiam, attributa morbi considerare debemus. Morbus non est magnus. Ergò nec magnum Remedium. Magnus quidem est κατὰ φαντασίαν, uti distinguit AUTH. Defin. Med. quia in sanguine longè se extendit, & multæ materiæ inhæret, non verò καθ' ἀποτέλεσμα, sive effectu ac re ipsâ. Neque enim materia tota hîc substantiâ peccat, sed potestate agit manifestâ, neq; valdè affligit, cùm rebus suis interesse mulierem licèt cum incommodo sinat. Morbus diuturnus benignus est & mitis. Ergò Remedium tale postulat. Materiam Remedio sufficientem monstrant fontes, unde dicta accidentia fluunt, materia & pars affecta, sine quibus nunquam esse morbus, nedum ejus accidentia possunt.

§. 48. Primò afficitur sanguis, secundò uterus. Materia peccans pituita, sive crudum sanguinis est. Partes roborandæ. Materia verò vel jam secessit à communione totius & mortua est, vel non: quæ secessit, redire à totali privatione ad habitum vitæ nequit, igitur ex-

cludi, nec ullo modo ſiſti debet. Quæ verò nondum ſeceſſit, in officio retinenda & coquenda eſt. Retinetur, ſi gluten, quo ſingulæ ſanguinis partes uniuntur, ita firmetur, ut penetrare & continere poſſit. Gluten illud ſpiritus eſt, qui roboratus & auctus retinebit & coquet, quod antè ob imbecillitatem deſtituit. Redeunt itaque indicata omnia ad unum ſpiritûs robur, quippe hoc roborato retinebitur crudum ſanguinis, hoc retento ceſſabit apocriſis, apoſtaſis, & his ſublatis ſpontè deſinet fluxus. Affectiones iſtæ quatenus virium imbecillitatem, ſive ſpiritûs penuriam ſequuntur, ſymptomata ſunt & fonte exhauſto ſpontè ceſſant. Cùm igitur ſpiritûs robur indicatum ſit, res indicatum exhauſtura ſpiritum roborare, & ut è priùs dictis liquet, mitis, benigna, diuturna nec magna eſſe debet. Tale quid quia Chirurgia non habet, Diæta nobis & Pharmacia inſpicienda. Utraque verò cùm varii generis roborantia poſſideat, qualia è noſtra re ſint, iterum nobis natura rei, quam & propter quam roborare debent, demonſtrat. Illa ſpiritus, hæc pituita eſt. Illa conſervanda ſimilibus, hæc corrigenda contrariis. Spiritus eſt calidus, humidus, ſubtilis, mobilis. Ergò ſimilibus roborandus. Roboratio enim nihil aliud quàm propriæ naturæ conſervatio eſt. Pituita eſt cruda, frigida, humida, craſſa, coctilis tamen. Ergò contrariis corrigenda & coquenda. Quæ enim jam ſeparata ſanguini κατ' σύγχυσιν ſaltem miſcetur, ſecedendo mortua, totoque genere p. n. & incoctilis facta, evacuanda eſt. De quo poſtea.

§. 49. Omnes hæ conditiones monſtrant rem roborantem, quam quærimus, debere eſſe calidam, ſiccam, ſubtilem, mobilem. Siccam dico; quia licèt ſpiritûs humiditas ſimile requirat, finis tamen roborationis, materiæ

materiæ coctio non humiditatem ſpiritûs, ſed ſiccitatem intendere ſuâ humiditate præcipit. E' DIÆTA igitur conveniunt ἀλουσίαι, vel ſi conſuetudo regionis aut individui φιλολούτρου jubeat, lavetur θερμῷ μὴ πολλῷ, II. M. M. XII. 36. aut calore ſine aqua leviter ſudet, aut exemplo GALENI l. de præcogn. ad Epigenem, ungatur melle καθ' ἑκάστην ἡμέραν, & fricetur corpus τὰ μὲν πρῶτα διὰ σινδόνων μαλακωτάτων, εἶτα διὰ σκληροτάτων. Proſunt, ut cum HIPP. II. M. M. X. 10. pergam, περίπατοι, τὸ αἰωρέεσθαι καὶ ὀχέεσθαι καὶ μὴ ἠρεμέειν. Ejusmodi enim lotione, unctione & motu minimè violento, ſpiritus excitatur potiùs, quàm exhauritur, & ſexui vitæq; generi perſonarum laborantium conveniunt. Conſtat quippe obſervatione, mulieres ruſticas & laborioſas à fluxu hoc immunes eſſe, cui nobiles & otioſæ ſunt obnoxiæ. Docet id HIPP. II. de morb. mul. IV. 4. hiſce verbis: Quæ ſuprà modum albæ ſunt (cui colori valdè ſtudent nobiliores) humidiores & ῥοωδέστεραι, ſunt, nigræ verò ſicciores & adſtrictiores. Quæ verò colore ſunt ſubfuſco & vinoſo, medium quid inter utrasque obtinent.

§. 50. Cibi porrò conveniunt εὔπεπτοι, quales μαλθακοὶ, ſubtiles & mobiles, quos facilè digerat languens calidum. Caveat à durioribus & δυσπέπτοις, utì ſunt carnes bubulæ, ovillæ, porcinæ. Reliquis carnibus junioribus præcepto HIPP. elixis (aſſatas tamen aviculas non excludit) utatur potiùs quàm piſcibus, niſi regionis ſitu aut religionis cultu ἰχθυόφαγοι ſint. Relinquendi autem marini & duri, ſeligendi cum HIPP. & GALEN. πετραῖοι, οἱ γὰρ πάντες ἀγαθὸν ἔδεσμα. Meth. Med. VIII. 2. Sed Medici antiqui, cur adeò facilè piſces conceſſerint, videſis apud MERCURIALEM var. lect. I. 25. Panem edat optimum, σιτώδη, fermentatum, vinumque odoratum, vetus & nigrum bibat.

§. 51. Condimentis salsis, acribus, quin modicè NOSTRA utatur nihil vetat. Nam cùm mitem ac ἠπίην supponamus morbum, metus non est ut δακνῶδες τὸ ὕδρον fiat. II. M.M. XV. 18. Eo tamen casu, quo pustulæ & pruritus pudendis molesta sunt, ab istis abstinere oportet, quia acris materia contraria indicat.

§. 52. E PHARMACIA conveniunt Hyssopus, Anisum, Calamus, Galanga, Cinnamomum, Nux Moscata, Anthophylli, Angelica, Majorana & præ omnibus Mentha, Melissa & Rosmarinus. Istius enim solo & frequenti usu multis fluorem album suppressum esse autor est DODONÆUS, & HIPP. ἡδύοσμον ἐσθίειν jubet. Illius miram efficaciam Patris mei Venerandi, ANTONII HELVIGII, experimentis scio. Hujus deniq; virtutem in morbis muliebribus admirabilem esse testatur P. MONAVIUS apud SCHOLTZIUM in Consil. Ipse HIPPOC. II. de morb. mul. laudat, & J. LL. VAN DER LINDEN p. m. Præceptor meus non uno mihi nomine venerandus, hoc solo se sanâsse profitebatur. Quòd si denique vera Corallorum tinctura, de qua tot verba Thrasones nonnulli perdunt, à Chymicis genuinis & eruditis parari posset, istâ solâ fluorem hunc tolli posse, quia indicationes exhaurit, dubium mihi non est. Intereà dum de vera spem jubemur inchoare longam, uti cum fructu possumus, quam CL. HOEFERUS in suo Hercule descripsit, & præclarus artis usu Doctor olim noster JOAN. MICHAEL præ aliis nobis commendavit.

§. 53. Quamvis autem spiritus roboratus excernendæ quoque materiæ incoctili sufficiens videatur, si tamen vel illa non cedat, vel ille non agat, quod agere debebat, utique cogi debent. Spiritus excitandus & officii sui admonendus: Materia verò ejicienda vi apertâ.

apertâ. Utrumque præstant universalia vel particularia purgantia ἄνω ἢ κάτω. Materiam natura rei, in quam agere debent, ostendit, pituitam enim & aquas ducentia seligenda.

§. 54. Inter universalia sive sanguinem respicientia HIPP. II. M. M. XIV. 9. in fortibus veratrum, in debili ῥίζαν & ἐλατήριον, & lac modò caprillum, modò bubulum, modò asininum, ejusque serum coctum, ut flatus amittat, proponit. Verùm quid per radicem intelligi debeat, in incerto est. GALENUS in exeg. ita herbam describit, ut cum Onosmate conveniat, quod cùm foetus ejicere dicat DIOSCORIDES, fortè quoque purgat. Sanè GALENUS ῥίζαν id habere λεπτὴν ἀσθενῶς καθαίρουσαν ait. Hoc interim in re incerta certum est, per radicem intelligere HIPP. purgans aliquod lene, ἢν γὰρ ἀσθενὴς fuerit ægrotans, ῥίζαν τε & ἐλατήριον dare jubet.

§. 55. At verò dicat aliquis, feminæ imbecilli quomodo audet dare ἐλατήριον, CARDANI elogio, de fac. med. 402. Tyrannum medicamentorum validissimũ. Hunc Ego ad JULIUM POLLUCEM duco Onomast. IV. 25. ubi λυτήρια, ἐλατήρια, τὰ κενοῦντα vocari ait; quo si contentus non est ad JLL. HOFMANNUM Animadv. in Theophr. IV. hist. 6. & I. de Med. offic. X. 3. Elaterium pro omni purgante laxè sumi perspicuis docentem ablego. Hîc autem ἐλατήριον μικρὸν ἢ ἀσθενὲς intelligi, hoc est, omne leniens aut per ἐπίκρασιν purgans, docent non tantùm hæc verba ἢν ἀσθενὴς, sed & additum de lacte ejusque sero exemplum. Eligit modò asininum & coquit, quando purgare magis cupit; modò quando magis nutrire & roborare & stringere, γάλα βοὸς θερμὸν vel apertiùs, θερμὸν ἀπὸ βοὸς, quod optimum esse validâ additâ ratione docet, in fluxu putà acri. καὶ

γὰρ καθαίρεται καὶ τρέφεται καὶ ἀμβλύνεται ὑπὸ τοῦ πιῶδε γάλακτος. Purgatur propter ſerum, ejusque nitrum, quod ſerum ac pituitæ, quod à ſpiritu roborato attenuatum eſt, per ἀπόκρισιν purgat. Nutritur & roboratur propter butyrum & caſeum; ſiſtitur & obtunditur propter eandem ſubſtantiam caſeoſam.

§. 56. Particularia vel ventriculum ac primas vias, vel uterum reſpiciunt. Illum vomitoria à ſaburra liberant, & pro rei neceſſitate vel è ſale Vitr. vel metallorum croco, vel laudatâ nobis Aſari radice ac foliis parari poſſunt. Uterus roborandus eſt, nequit autem præſente materiâ, ergò illa purgantibus tollenda. Hoc HIPP. l. c. κόκκῳ τῷ κνιδίῳ ἢ τῇ ῥίζῃ τῆς θαψίης, illud acerbis præſtat, quæ ibi videre licet.

§. 57. Inventis jam materiis, quibus agendum, proximum eſt, ut quâ methodo, hoc eſt, quâ formâ, quantitate, quo tempore & ordine adhibere oporteat, inveſtigemus. Id verò alterum indicantium minùs principalium genus, τὰ περιστατικὰ, demonſtrant. Δεῖ enim, inquit HIPP. II. M.M. IV. 11. τὸν ὀρθῶς ταῦτα διαχειριζόμενον διαγινώσκειν ἑκάστοτε τὰς φύσιας τῶν γυναικῶν καὶ τοὺς καιροὺς, καὶ τὰς ἡλικίας καὶ τὰς ὥρας καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰ πνεύματα. Quę ut nonnihil ad vulgi guſtum diſponamus, vulgarem diviſionem in res naturales, præternaturales & nonnaturales ſequemur. E' naturalibus primum indicans Temperamentum tùm hominis, tùm partis patientis eſt, quod cùm vel ἰδιοκρασία vel ἰδιοσυγκρασία ſit, illius reſpectu NOSTRA vel ſanguinea, vel bilioſa, vel melancholica, vel pituitoſa propter ſanguinis conditionem fuit. Hujus verò, in certas res Sympathia vel Antipathia aut naturali aut adſcititia fuit. Poſterius tanquam occultũ & ὅλῃ τῇ οὐσίᾳ agens, cùm ſola obſervatione cognoſcatur, quis à nobis explicari poſſe, tacente HIPP. credat?

Prius

Prius autem rationali conjecturâ assequi adeò difficile non est. Cùm enim HIPPOCR. l. c. 4. τὰς ὑπερλεύκας ὑγροτέρας τε καὶ ῥοωδεστέρας esse dicat, justa oritur suspicio, NOSTRAM valdè albam fuisse, præsertim quia GALEN. quoq; VI. de loc. aff. 5. ταῖς ἀπαλοσάρκοις καὶ φλεγματώδεσιν evenire frequentiùs ait. Intensa autem albedo pituitosi temperamenti indicina est, cui prout fusci vel nigri plus minus miscetur, ita etiam biliosa magis minùs venit dicenda. Pituitosam interim fuisse suppono. Partis laborantis, uteri, temperies, cùm calida propter sanguinem sit, in modo caloris, universalē corporis à sanguine pariter provenientem sequetur.

§. 58. Secundum Ætas est, quâ de licèt nihil addat in historia HIPPOCR. cùm tamen constanter ἐν τῇσι γεραιτέρῃσι τῶν γυναικῶν μᾶλλον γίνεσθαι, ἢ ἐν τῇσι νεωτέρῃσιν asserat II. de M. M. I. 1. VII. 10. IX. 21. senior fuisse videtur. Non autem ideò ex illis sum, qui puellis aut virginibus fluorem hunc evenire incorruptis ἀδυνάτον putant. Docent enim OBSERVATIONES contrarium & FERNELIUS in puella novem annorum vidit. Certum interim est rariùs virginibus ac puellis contingere, μᾶλλον δὲ senioribus, defloratis & mulieribus. Notandum autem, non simpliciter vetulas aut ætate confectas intelligi, sed γεραιτέρας seniores adolescentibus, quo sensu in Aphorismis aliquando voce τῶν πρεσβυτέρων utitur. I. 26. 27.

§. 59. Tertium Sexus est, quem è sola narratione, sequiorem & femineum esse patet, ita ut frigidiorem & humidiorem temperiem, habitumque tumidum, mollem habuisse NOSTRAM, verisimile evadat. Quartum à Viribus sumitur, quæ omnibus feminis ob calidi paucitatem minùs robustæ; hic autem à morbo quoque prostratæ & afflictæ sunt. Quintum Status & Vitæ

Vitæ genus eſt. Quoad illum, NOSTRA mater & fœcunda, & fortè de filiarum dote ſolicita fuit; tales enim curæ mulierculis cum ipſo fœtu naſci ſolent. Quoad hoc, certum quid affirmare nequeo. Conjectura eſt, nobile aut ſaltem urbanum, liberale ſi non luxurioſum, ſi non conjugale, ſaltem ſociale, curis plenum & otioſum fuiſſe. Quæ omnia, quare ſic & non aliter conjiciam, ſi prolixè exponere vellem, tædioſus & nimius forem. Conſuetudo denique ultimum ex hoc genere indicans dirimitur in publicam & privatam. Ad illam horæ prandendi, cœnandi, communis ratio curandi &c. pertinent, ad hanc quidquid in victu moris habuit NOSTRA. Hoc uti divinari nequeo, ita illud è Græcorum moribus deducere poſſem, ſed cùm non Græcis, ſed meis conterraneis ac civibus Medicinam facturus ſim, fruſtraneo labori parco. Tempus autem, quo prandemus vel cœnamus GERMANI pro varietate Provinciarum, Urbium, Anni temporum varium eſt. In certis quoque Provinciis ac Urbibus certus eſt & peculiaris curandi modus à Medicis iſtius loci diſcendus.

§. 60. E' præternaturalibus indicantibus ſunt morborum tempora, quorum ratione vel incipiente & recenti, vel inveterato laboravit NOSTRA, pariterque vel in principio Medicum vocavit, vel ſerò demùm cum mala per longas moras invaluêre. NOSTRÆ inveteratum fuiſſe malum non pauca docent. E' nonnaturalibus denique aër & ſitus loci indicant. Qualis autem Græciæ & Patriæ HIPP. hodiè Turcis Stampul dictæ ſitus & aër ſit, hîc non attingo. Inſulam fuiſſe notum eſt, ut ita cum noſtra patria mari propinqua, non tamen calore tanto exuſta, modo quodam conveniat. Anni tempus quale fuerit, cùm taceat HIPPOCR. neſcio; hyemem ſuppono. *§. 61.* Jam

§.61. Jam ad indicata veniamus. Monſtrant Circumſtantiæ inter cætera Ordinem medicamentorum, hoc enim in tanta neceſſariorum varietate opus eſt. Inchoanda igitur medicatio tàm in recenti quàm inveterato morbo à Vomitorio, ut viæ per quas reliqua medicamenta naturæ grata tranſire debent, pateant. Forma & Doſis propter ſexum, ſtatum, vitæ genus & germanam conſuetudinem, debet eſſe grata, tuta, efficax & parva. Grata quæ pro guſtu patientis vel inſipida, vel dulcis, vel acida, vel amara eſt. Tuta quæ multo uſu probata Doſi non excedit. Efficax & parva quæ à quisquiliis ac remoris pura eſt. Ergò vel Oxymel vomitivum SALÆ & Oxyſaccharum ANTUERPIENSIUM ex aqu. fœniculi vel alia grata & convenienti dandum, vel Aſari coägulum, vel ejus ſal, vel conſerva Emetica ULTRAIECTINORUM & alia inde parata, vel croci metallorum infuſum è vino vel aqua conveniente, vel ſero ſapphirino, vel ipſe crocus in ſubſtantia cùm Menthæ conſerva vitriolata aut ſimili. Hæc enim omnia efficacia ſunt in parva doſi pro materiæ natura determinanda. Diaſarum FERNELII quòd multi laudant, & imbecillibus non obeſſe dicunt, propter Doſin nimiã ad ſex drachmas vel unciam minimè convenit. Tribus enim drachmis, quam vulgò Doſin in antidotariis habent, inefficax eſſe docet JLL. HOFMANNUS de med. off. I.4.10. Tempus exhibitionis, cùm nihil urgeat, matutinũ & conveniens jejunium, donec perfecerit medicamentũ quod debet, quatuor vel quinq; horarũ eſto. Quòd ſi fortè mulier vomere inepta ſit, purgans per alvum lene è familia ſupra dictorum ſumi debet.

§. 62. Poſt viarum apertionem ſtatim ſpiritum roborare materiis ſuprà dictis oportet. Igitur quod ad Alimentorum adminiſtrationem ſpectat, NOSTRA quia femina, nobilis, curis plena, jentaculo, prandio,

merendæ, cœnæ assueta, aër frigidus & locus maritimus est, paulò liberaliùs haberi debet, quàm vel temperamenti paucus calor, vel imbecillitas, vel otium, vel morbi vetustas requirant. Jentaculo igitur & merenda abstineat, solitis autem horis prandeat atq; cœnet, ita ut pro suo palato, sine tamen interdictis, minimè ad satietatē sumat, hoc enim pacto rectiùs digerentur, nec opprimient, sed roborabunt imbecille calidū.

§. 63. Quòd verò rectum Medicamentorum usum concernit, tria in illis, Forma, Dosis & Tempus exhibitionis consideranda. Forma ob causas jam dictas tuta, grata, & efficax sit. Tuta erit si experta. Grata si boni saporis, coloris & odoris. Efficax, si penetrabilis & solutu facilis. Tuta quidem & efficacia è materiis laudatis Decocta sunt, sed minùs væcordi mulierum palato grata, & nostro loco non valdè usitata. Trochisci, Boli, Condita & Electuaria bona, Olea, Spiritus, Tincturæ & Extracta aptissima sunt. Tali autem omnes hę formę ordine adhibēdę. Primò ut spiritus vomitorio vel purgante dissipatus refocilletur citò, Extracta, Spiritus, Olea & Salia volatilia usurpanda sunt, quia ista omnia subitò in sanguinem rapiuntur. Deinde verò Pulveres, Trochisci, Conservæ, Condita & Electuaria magis conveniunt, quia ventriculum simul Atonia laborantem mora diuturniore roborant. Deniq; fiant è prioribus mixturæ, & propter morbi diuturnitatem, ne nausea creetur, modò hæc, modò illa seligatur forma, pro cujus natura & conditione Dosin & tempus exhibitionis facilè determinare licet. Ego verò quod non addam, ægrè nemo ferat, quia formulas consarcinare & librū pro disputatione scribere præter institutum nolo.

§.64. Intereà temporis uterum purgare quidem sub initium, deinde abstergere, deniq; adstringentibus roborare oportet. Purgantia & Abstergentia forma liquidā

quida instar clysterum per metrenchytam injiciantur. Adstringentia autẽ, cùm vel liquida, vel solida, vel media pręscribantur, & ad ista fotus Insessus, Clysteres, ad illa Pessi, ad hæc, Unguenta, Emplastra, Cerota & Suffitus pertineant, negligi ex iis possunt Unguenta, Fotus & Insessus, quia vix penetrant, Emplastra, quia pubi nimis adhærent, Suffitus; tàm quia nec facilè infundibulum admittunt, nec calefactũ ferre possunt mulieres, quàm quia quantumvis adstringentium fumus penetrat, igneaque vi venas utplurimùm aperit atq; dilatat. Pessi; quia turpes & collo uteri dicati sunt. Clysteres autem & Cerota in usum vocari possunt. Clysteres; quia NOSTRA virum fuit experta & partum, ipsumq́; uteri cavum collui debet. Cerota; quia minus tenaciter hærent & virtutes medicamentorum nihilominùs, imò rectiùs habent & deferunt.

§. 65. Et hæc omnia si cum judicio in TIMORE DOMINI adhibeantur, dubium non est, quin curari ac sanari possit, qui satis longus ac pertinax est morbus, & sæpè post curatam quoq; curam à vehementi spiritus agitatione senioribus inprimis solet reverti. È vero quippe divinus Senex: II. M. M. XIV. 30. 31. ὅσαι γεραίτεραι εἰσιν, ἐνίοτε ὑποστρέφει ἡ νοῦσος, καὶ ἀπόλλυνται, τῇσι δὲ νέῃσιν οὐ θανατώδης. Rationem in præcedentibus dixit, II. M. M. XII. 40. ὅτι αἱ γεραίτεραι οὐ δύνανται ἀναφέρειν, ἀλλ' ἀπόλλυνται ὑπὸ ἀσθενείης.

§. 66. Deniq; si non arrident, quæ mihi jam videntur sufficere, delicatiorum palatis, PLINII hisce verbis excuso: Ardua res est vetustis novitatem dare, novis autoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubiis fidem, omnibus vero naturam & naturæ suæ omnia. Itaque etiam non assequutis voluisse abunde pulchrum & magnificum est.

SOLI DEO SIT GLORIA.